

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศหรือผลจากปรากฏการณ์ภาวะโลกร้อนจะส่งผลต่อการเกิดคลื่นพายุซัดฝั่งในบริเวณอ่าวไทย โดยเฉพาะบริเวณจังหวัดสมุทรปราการจะได้รับผลกระทบจากคลื่นพายุซัดฝั่งในระดับรุนแรง วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้คือ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ที่ปลอดภัย โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยข้อมูลด้วยเครื่องมือทางภูมิศาสตร์สารสนเทศ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของประชาชนต่อการรับรู้และการเตรียมความพร้อมในการอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย 3) เพื่อเสนอแนวทางในการอพยพของประชาชนและการเตรียมความพร้อม โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจด้วยแบบสอบถาม จำนวน 309 ตัวอย่าง เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการรับรู้ถึงภัยพิบัติคลื่นพายุซัดฝั่ง และพฤติกรรมในการอพยพ รวมถึงความคาดหวังของประชาชนต่อการให้บริการของภาครัฐ และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ในด้านความเสี่ยงและการหาพื้นที่ศักยภาพในการกำหนดเป็นจุดอพยพชั่วคราวโดยการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์สารสนเทศ โดยใช้ตัวแปรในการคัดเลือกพื้นที่ปลอดภัยคือ 1) ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำล้นตลิ่ง 2) ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นพายุซัดฝั่ง 3) ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำท่วมขัง 4) ข้อมูลลักษณะของถนนสายหลัก 5) ข้อมูลลักษณะของถนนสายย่อย 6) ข้อมูลระยะการให้บริการของถนนสายหลัก 7) ข้อมูลระยะการให้บริการของถนนสายย่อย และ 8) ข้อมูลจุดอพยพชั่วคราว

ผลจากการศึกษาการวิเคราะห์พื้นที่ปลอดภัยด้วยระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศพบว่าพื้นที่ที่มีความปลอดภัยระดับปานกลาง ได้แก่ บริเวณพื้นที่ที่ใกล้กับเส้นทางคมนาคม และผลการศึกษาทัศนคติของประชาชนด้านความรุนแรงของภัยพบว่า ประชาชนรับรู้ต่อภัยในระดับปานกลาง ส่วนความเข้าใจในภัยพิบัติคลื่นพายุซัดฝั่งอยู่ในระดับที่ต่ำ ในด้านการอพยพในกรณีที่เกิดภัยขึ้นจริง ประชาชนจะทำการอพยพทันทีที่ทราบประกาศด้วยยานพาหนะที่ตนเองมี ส่วนสถานที่อพยพจะไปสู่พื้นที่นอกจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้จำแนกออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะสั้น เป็นการเร่งให้ความรู้ เปลี่ยนแปลงการรับรู้รวมถึงทัศนคติของประชาชนต่อภัยพิบัติคลื่นพายุซัดฝั่ง โดยกิจกรรมจะเน้นการให้ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ การเล่นเกมสื่อความรู้ การประกาศเสียงตามสาย การประชุมประชาชนประจำปี เป็นต้น ส่วนในระยะยาวจะเน้นด้านความร่วมมือกันระหว่างองค์กรภาคประชาชน และหน่วยงานท้องถิ่น ในขณะที่ยังคงดำเนินการปลูกฝังค่านิยมต่อภัยพิบัติ และการให้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการทบทวนบำรุงการบรรเทาภัยเชิงโครงสร้างที่ได้

ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว อย่างไรก็ตาม การปลูกฝังความรู้และความเข้าใจต่อประชาชนในการรับรู้
ภัยพิบัติคลื่นพายุซัดฝั่งเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการบรรเทาภัยพิบัติคลื่นพายุซัดฝั่งอย่างยั่งยืน
ที่สุด